

Miroslav Božić

Svjetska banka: Poljoprivreda za razvoj

U dokumentu Svjetske banke „Izveštaj o svjetskom razvoju 2008: poljoprivreda za razvoj“ Svjetska banka postavlja poljoprivredu u centar politike razvoja. Svjetska banka sada definira poljoprivredu kao sektor koji ima mnogostruke funkcije: ona nije samo djelatnost u proizvodnji hrane već predstavlja i glavni motor rasta, naročito pri nižem stupnju ekonomske razvijenosti; ona je izvor sredstava za život ali je istovremeno značajna djelatnost u zaštiti životne sredine. Možemo reći da je ovim programskim dokumentom značajno promijenjen odnos prema malom poljoprivrednom posjedu (*smallholders*) i njegovoj ulozi.

S oko 2,5 milijarde ljudi u svijetu koji žive od poljoprivrede ona predstavlja ozbiljan izazov za vlade kako u siromašnim tako i u bogatim zemljama jer se najveći postotak siromašnih ljudi nalazi baš u kategoriji seoskog stanovništva.

U izvještaju se konstatira da je u zemljama u tranziciji - gdje je evidentan rast u drugim privrednim sektorima - poljoprivredno stanovništvo ostavljeno da nazaduje bez mogućnosti učešća u povlasticama od ekonomskog rasta, čime se povećavaju razlike između sela i grada.

Izveštaj kaže da je gospodarski rast koji dolazi od poljoprivrede mnogo značajniji u smislu povećanja prihoda siromašnih od rasta koji dolazi iz drugih sektora.

Poljoprivreda se već u svijetu suočava s nizom ograničenja kao što su nestašice vode i degradacija plodnog zemljišta kao i sa negativnim posljedicama klimatskih promjena. Ona je u isto vrijeme jedan od najvećih zagađivača jer koristi oko 80% svježe vode i

emitira 21% ukupne količine stakleničkih plinova (što dolazi od načina obrade zemlje i primjene gnojiva; zajedno sa stočarstvom postotak emisije plinova još je veći). To će zahtijevati promijene u načinu obrade zemljišta. Iz tih razloga Svjetska banka stavlja naglasak na veća ulaganja javnih fondova i donacija u poljoprivredu kao i na pitanje upravljanja u ovom sektoru - od državnog do lokalnog nivoa - uz znatno veću ulogu poljoprivrednika u određivanju politike u ovom sektoru. U Izvještaju se navodi da postoje značajne razlike između poljoprivrede koja se zasniva na irigacijskim sistemima i one koja zavisi od zalijevanja kišom (koja je mnogo više izložena riziku od klimatskih promjena).

Za poboljšanje situacije u poljoprivredi ovaj programski dokument nudi razgranat pristup koji uključuje:

- 1.- formiranje efikasnijeg tržišta
- 2.- povećavanje konkurentnosti malih poljoprivrednih proizvođača (smallholders)
- 3.- pristup tržištu za male posrednike koji trenutno ne proizvode hranu za tržište već samo za sebe
- 4.- stvaranje uvjeta za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u selima tj. stvaranje mogućnosti zapošljavanja ljudi u selima u onim djelatnostima koje nisu poljoprivredna proizvodnja (rural non-farm economy)

Ovaj izvještaj zaziva za većim investicijama u poljoprivredi u zemljama u razvoju. Također upozorava da se taj sektor mora staviti u centar razvojnih agendi ukoliko se želi realizirati cilj da se do 2015. godine prepolovi ekstremno siromaštvo i glad u Svijetu.

Izvorni dokument možete naći na:

<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/EXTRESEARCH/EXTWDRS/EXTWDR2008/0,,contentMDK:21410054~menuPK:3149676~pagePK:64167689~piPK:64167673~theSitePK:2795143,00.html>